

ମନୋରେ ଉପମୋହର

ବନାମ

ରାଜସ୍ୱ ବୋର୍ଡ଼ (U.P.) ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଏପ୍ରିଲ 2, 2003

[କେ. ଜି. ବାଲକୃଷ୍ଣନ ଏବଂ ପି. ଭେଙ୍କଟରାମା ରେଡ୍ଡି, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିସ୍ୱୟ]

ଭୂମି ସଂସ୍କାର:

ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଛେଦ ଏବଂ ଭୂମି ସଂସ୍କାର ଅଧିନିୟମ, 1950-ଧାରା 122B (4F) ଏବଂ 195 - ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ଆବେଦନକାରୀ କୃଷି ଶ୍ରମିକ, 14-15 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଏକ ଖଣ୍ଡ ଜମି ଚାଷ କରୁଛନ୍ତି-ଗ୍ରାମ ସଭା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଜମି ପତ୍ତା ଦେବା-ଅଧିକାରର ମାନ୍ୟତା ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ନଥିରେ ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରୁଥିବା ଆବେଦନକାରୀ-ଏହାର ଅନୁରକ୍ଷଣୀୟତା – ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି, ଧାରା 122B (4F) ଦଖଲକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ ଏବଂ ଭୂମି ଦଖଲକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଭୂମିଧରଙ୍କ ସକରାତ୍ମକ ଅଧିକାର ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ଉଲ୍ଲିଖିତ ମାନଦଣ୍ଡକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରେ - ତେଣୁ ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇବାକୁ ହକଦାର-ଯେହେତୁ ଆବେଦନକାରୀ ଧାରା 195 ଅନୁଯାୟୀ ଅଣ-ହସ୍ତାନ୍ତରଯୋଗ୍ୟ ଅଧିକାର ସହିତ ଭୂମିଧର ଭାବରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିବା ବିବେଚନା କରାଯାଏ, ଯାହା ବୈଧାନିକ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ଭୂମିଧର ଯାହା ଗ୍ରାମ ସଭା ନିକଟକୁ ଯିବାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦେଇଥାଏ, ସେ ରାଜସ୍ୱ ନଥିର ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ହକଦାର ।

ଅପିଲକାରୀ ଜଣେ କୃଷି ଶ୍ରମିକ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ଅଟନ୍ତି । ସେ ପ୍ରାୟ 14-15 ବର୍ଷ ଧରି ଏକ ଖଣ୍ଡ ଜମି ଚାଷ କରୁଥିଲେ । ଉକ୍ତ ଜମିକୁ ଗ୍ରାମସଭା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ପତ୍ତାରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହି ଜମିକୁ ପରିତ୍ୟକ୍ତ ଜମି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଉପଖଣ୍ଡ ଅଧିକାରୀ (SDO) ଉକ୍ତ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମୋଦନ କରିଥିଲେ । ଅପିଲକାରୀ ଉଚ୍ଛେଦକୁ ସନ୍ଦେହ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଯୁ. ପି. ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଛେଦ ଏବଂ ଭୂମି ସଂସ୍କାର ଅଧିନିୟମ, 1950 ର ଧାରା 122ବି (4ଏଫ) ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ନଥିରେ ଆବଶ୍ୟକ ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । SDO କହିଥିଲେ ଯେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ଅର୍ଜିତ ଜମି ଉପରେ ଅଧିକାର, ତେଣୁ, ନଥିରେ ଗ୍ରାମ ସଭାର ନାମକୁ ହଟାଇ ଅଣ-ହସ୍ତାନ୍ତରଯୋଗ୍ୟ ଅଧିକାର

ସହିତ ତାଙ୍କ ନାମ ଭୂମିଧର ଭାବରେ ନଥିବୁକ୍ତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଅପିଲ ଅଧିକାରୀ ଏହି ଆଦେଶ କାଏମ ରଖିଥିଲେ । ତେବେ, ଉଭୟ ରାଜସ୍ୱ ପରିଷଦ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏପରି ଆବେଦନକୁ ବଜାୟ ନ ବାଟିଲ କରିବା ଆଧାରରେ ଏହି ଆଦେଶ ଖାରଜ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ଏହି ଅପିଲ ।

ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ, ନ୍ୟାୟାଳୟ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଲେ :1. ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଚେଦ ଏବଂ ଭୂମି ସଂସ୍କାର ଅଧିନିୟମ, 1950ର ଧାରା 122B ର ଉପଧାରା (4F) କେବଳ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ, ବରଂ ଏହା ସେହି ଉପଧାରାରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାନଦଣ୍ଡକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରୁଥିବା ଜମିର ଦଖଲକାରୀଙ୍କୁ ଭୂମିଧରଙ୍କ ଏକ ସକାରାତ୍ମକ ଅଧିକାର ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହା ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି କିମ୍ବା ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ଜଣେ କୃଷି ଶ୍ରମିକଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ସୃଷ୍ଟି କରେ ଯାହାର ଜମି 3.125 ଏକରର ସୀମା ତଳେ ଥାଏ । ଯେଉଁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଗ୍ରାମ ସଭାରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଜମିକୁ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ (ଧାରା 132 ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଜମି ବ୍ୟତୀତ), ତାଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚେଦ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ସେ ଧାରା 195 ଅନୁଯାୟୀ ଜମି ଉପରେ ଅଣ-ହସ୍ତାନ୍ତରଯୋଗ୍ୟ ଅଧିକାର ସହିତ ଭୂମିଧର ଭାବରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିବା ବିବେଚନା କରାଯିବ, ଯଦି ସେ ଉପଧାରାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପୂରଣ କରନ୍ତି । ସାମାଜିକ-ଆର୍ଥିକ ନ୍ୟାୟ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ କୃଷି ସଂସ୍କାରର ଏକ ପଦକ୍ଷେପ ଭାବରେ ଏହି ଆଇନଗତ ଆନୁମାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ଅପିଲକାରୀ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପୂରଣ କରନ୍ତି ଏବଂ ତେଣୁ ଧାରା 122B ର ଉପ-ଦଫା (1) ରୁ (3) ର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ତାଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚେଦ କରାଯିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଗ୍ରାମ ସଭା ବିରୁଦ୍ଧରେ ତାଙ୍କ ଦଖଲକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାକୁ ହକଦାର ।

ରାମଦିନ ବନାମ ରାଜସ୍ୱ ବୋର୍ଡ, [1994] ରାଜସ୍ୱ ନିଷ୍ପତ୍ତି 388, ବିଚାରାଧିକାରୀ ପ୍ରେରଣ କରାଯାଇଛି ।

1.2. ଧାରା 195 ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଉପ ଖଣ୍ଡର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ସହକାରୀ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ସହିତ ଜମି ପରିଚାଳନା କମିଟିର କୌଣସି ଖାଲି ଜମିକୁ (ଧାରା 132 ଅଧୀନରେ ଆସୁଥିବା ଜମି ବ୍ୟତୀତ) ହସ୍ତାନ୍ତରଯୋଗ୍ୟ ଅଧିକାର ନଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ

ଭୂମିଧର ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଅଧିକାର ରହିବ । ଧାରା 198 'ଧାରା 195 ଏବଂ 197 ଅନୁଯାୟୀ ଜମି ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଗ୍ରହଣ ଆଦେଶରେ ପ୍ରାଧିକାର କ୍ରମ' ଧାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ଧାରା 122B ର ଉପଧାରା (4F) ର ଶେଷ ଭାଗ, ଏକ ବୈଧାନିକ କଞ୍ଚନା ହାରା, ଜମିର ଯୋଗ୍ୟ ଦଖଲକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଅଣ ହସ୍ତାନ୍ତରଯୋଗ୍ୟ ଅଧିକାର ସହିତ ଭୂମିଧରଙ୍କ ସ୍ଥିତି ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେପରିକି ତାଙ୍କୁ ଧାରା 195 ଅନୁଯାୟୀ ଭର୍ତ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭାବ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ । ପ୍ରକୃତରେ ଏବଂ ଫଳତଃ ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଘୋଷଣା କରେ ଯେ ବୈଧାନିକ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ଭୂମିଧର ଅନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ପଠାଯାଇଥିବା ଧାରା 195 ଅନୁଯାୟୀ ଭୂମିଧାରୀ ଅଧିକାରରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପରି ଭଲ ହେବା ଉଚିତ । ଏକ ପ୍ରକାରରେ, ଉପଧାରା (4F) ଧାରା 195ର ପରିପୁରକ ଭାବେ ସେହି ଉପ-ଧାରାର ସୁରକ୍ଷାମୂଳକ ପରିଧି ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ ସମାନ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଧାରା 198 ସହିତ ପଢାଯାଇଥିବା ଧାରା 195 ଅନୁଯାୟୀ ଗ୍ରାମ ସଭା ନିକଟକୁ ଯିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପଧାରା (4F) ରେ ଥିବା ଆଇନଗତ ଆନୁମାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହାରା ଦୂର ହୋଇଛି । ତେଣୁ ଆଇନଗତ ଆନୁମାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପରିସରକୁ ସୀମିତ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।

1.3. ରାଜସ୍ୱ ନଥିରେ ଆବଶ୍ୟକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବା ପାଇଁ ଉପଧାରା (4F) ର ଚାରୋଟି ଦିଗ ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ହାରା କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନ ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ନାହିଁ । ଥରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦାବି କରିବା ସ୍ୱୀକାର ହୋଇଗଲେ, ବୈଧାନିକ ଆଦେଶକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ରାଜସ୍ୱ ନଥିରେ ଆବଶ୍ୟକ ପ୍ରବେଶ କରିବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରାଜସ୍ୱ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଉପଧାରା (4F) ର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ବୈଧାନିକ ଅଧିକାର କାରଣରୁ ଆବଶ୍ୟକ ପ୍ରଭାବ ଯୋଗୁଁ ଏପରି କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଭାବ ଆବେଦନକୁ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ବୋଲି ଖାରଜ କରିବାର କୌଣସି ଆଧାର ନୁହେଁ । ରାଜସ୍ୱ ନଥିଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ବୈଧାନିକ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ଅଧିକାର ସହିତ ଅନୁରୂପ ହେବା ଉଚିତ୍ । ତେଣୁ, ଉପ-ବିଭାଗୀୟ ଅଧିକାରୀ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେବା ଏବଂ ନଥିର ସଂଶୋଧନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଅଧିକାର ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ରାଜସ୍ୱ ପରିଷଦ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେହି ଆଦେଶ ବାତିଲ କରିବା ଉଚିତ୍ ନଥିଲା । ଗ୍ରାମ ସଭାର ଜମି ପରିଚାଳନା କମିଟି ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ଧାରଣ ଅଧିକାର ସୃଷ୍ଟି କରିଥିବା

ତଥ୍ୟର କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ନାହିଁ । ଅପିଲକାରୀ ବୈଧାନିକ ଅଧିକାର ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏପରି ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ଆଇନ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଏହାକୁ ଅଣଦେଖା କରାଯାଇପାରିବ ।

ଦେଖାନୀ ଅପିଲ ଅଧିକାରିତା : 1998 ର ଦେଖାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 4654 ।

ଆହ୍ଲାବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 30.4.1997 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ C.M.W.P. ସଂଖ୍ୟା 1997 ର 14131 ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ରାଜେଶ ଯୁ. ଉପାଧ୍ୟାୟ ଏବଂ ବି. ପି. ଯାଦବ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ପି. ଭେଙ୍କଟରାମା ରେଞ୍ଜି, ରାଜସ୍ୱ ବୋର୍ଡ, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ, ଅପିଲକାରୀ ଏଠାରେ ଆହ୍ଲାବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନକୁ ଆଗତ କରିଥିଲେ :

" ଏକ ଆବେଦନ ଉପରେ 20-12-1990 ରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଯାହା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 122-B (4-F) Z. A. ଅଧୀନରେ ଅଧିକାରର ଘୋଷଣା ପାଇଁ ମନୋରେଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଗତ କରାଯାଇଥିଲା । ଦୁଇଟି ଅଦାଲତ ଅନୁମତି ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଏହି ଧାରା ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଆବେଦନ ସମର୍ଥନଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ପୁନରୀକ୍ଷଣକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ନିମ୍ନରେ ଦୁଇଟି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଦେଶକୁ ବାତିଲ କରିଦିଆଯାଇଛି । ଆବେଦନ ଖାରଜ ହୋଇଛି ।"

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାଜସ୍ୱ ପରିଷଦର ମତକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ । ଏପରି କରିବା ଦ୍ୱାରା, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାମଦିନ ବନାମ ରାଜସ୍ୱ ବୋର୍ଡ, (1994) ରାଜସ୍ୱ ନିର୍ଣ୍ଣୟ, ପୃଷ୍ଠା/ 388] ରେ ବିବରଣୀ କରାଯାଇଥିବା ଏହାର ପୂର୍ବ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଅନୁସରଣ କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସେହି ଆଦେଶ ବିରୋଧରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଅପିଲ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ହୋଇଛି ।

ରାଜସ୍ୱ ବୋର୍ଡ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଚେଦ ଏବଂ ଜମି ସଂସ୍କାର ଅଧିନିୟମ, 1950 ର ଧାରା 122B (4F) ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିକାରର

ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ (ଏହା ପରେ 'ଅଧିନିୟମ' ଭାବରେ ସୂଚିତ) ର ଅନୁରକ୍ଷଣୀୟତା ହେଉଛି ସେହି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଯାହା ପରିଷଦ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ବଡ଼ ଆକାରରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିଲା । ଆମର ମତ ହେଉଛି ଅପିଲକାରୀ, ଯିଏକି ଜଣେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି କୃଷି ଶ୍ରମିକ, ତାଙ୍କୁ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ଏବଂ ଜମିର ଦଖଲ ଏବଂ ଉପଭୋଗ ଜାରି ରଖିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ବୈଧାନିକ ଅଧିକାର ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ତାଙ୍କୁ ବିନା ପ୍ରତିକାରରେ ଛାଡ଼ିଦେବା ଏକ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟଜନକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପକାଇଦେବା ପରି ହେବ ଏବଂ ନ୍ୟାୟର ଉପହାସ ହେବ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଅଧିକାର ଏବଂ ପ୍ରତିକାର ବିଷୟରେ ଏକ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ପରି ମନେହୁଏ, ଯାହା ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମାର ଏକ କଷ୍ଟଦାୟକ ଧାରା ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇଛି ।

ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ତଥ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା : ଅପିଲକାରୀ, ଯିଏକି ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ଜଣେ ଭୂମିହୀନ ଶ୍ରମିକ, S.D.O., କୋଞ୍ଚିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ 20.12.1990 ରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ସେ 14-15 ବର୍ଷ ଧରି 2.45 ଏକର ଜମି ଚାଷ କରିଆସୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଉକ୍ତ ଜମି 1990 ମସିହାରେ ତୋର୍ନା ଗ୍ରାମର ଗ୍ରାମ ସଭା ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟମାନେ (ଏଠାରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ) ଉତ୍ତାରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ପରିତ୍ୟକ୍ତ ଜମି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ଆବେଦନ S.D.O., କୋଞ୍ଚି ଦ୍ୱାରା 14.11.1990 ରେ ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇଥିଲା । ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରାଯିବ ବୋଲି ଆଶଙ୍କା କରି ସେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 122B ର ଉପ-ଧାରା (4F) ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ନଥିରେ ଆବଶ୍ୟକ ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ S.D.O., କୋଞ୍ଚିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ 20.12.1990 ରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଏହା ପ୍ରତୀକ୍ଷାମାନ ହୁଏ ଯେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନଥିରେ, ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ପରେ, ଅଧିନିୟମ 117-(1) (i) ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଗ୍ରାମ ସଭା ଜମି ଧାରଣ କରିଥିବା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା । ତଦନ୍ତରେ S.D.O. କହିଛନ୍ତି ଯେ ଆବେଦନକାରୀ 30 ଜୁନ୍, 1975 ପୂର୍ବରୁ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ଦଖଲରେ ଥିଲେ (ଏହା ସଠିକ୍ ବର୍ଷ 1975 ନା 1985 ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ନୁହେଁ) ଏବଂ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷକୁ ଜମି ଆବେଦନ ତାରିଖରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଜାରି ରହିଥିଲା । ସେ ଧାରା 122B ର ଉପ-ଧାରା 4F ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଉକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଜମି ଉପରେ ତାଙ୍କର ଅଧିକାର ରହିଛି ବୋଲି କହିଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ନାମ ନଥିରେ ଗ୍ରାମ ଭାର ନାମ ଅପସାରଣ କରି ଅଣ-ହସ୍ତାନ୍ତରଯୋଗ୍ୟ ଅଧିକାର ସହିତ ଭୂମିଧର ଭାବରେ ନଥିଭୁକ୍ତ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ

ରାଜ୍ୟ, ଗ୍ରାମ ସଭା ଏବଂ ଜମି ଆବଶ୍ୟକକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନ ଉପରେ (ଏଠାରେ R-2 ରୁ R-5) ଅଧିକ ଅଧିକାରୀ ଅର୍ଥାତ୍, ଅତିରିକ୍ତ ଆୟୁକ୍ତ (ନ୍ୟାୟିକ), ଝାନ୍ସୀ ବିଭାଗ S.D.O. କୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ ସହିତ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା (ଏଠାରେ ଆବେଦନକାରୀ) 30 ଜୁନ୍, 1985 ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ପରେ ନିରନ୍ତର ଦଖଲରେ ଥିଲେ ଏବଂ ସେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ସଦସ୍ୟ ହୋଇଥିବାରୁ ଧାରା 122B (4F) ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କର ଅଧିକାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା । ଅଧିକ ଅଧିକାରୀ ଏହା ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲେ ଯେ ଗ୍ରାମ ସଭା ଦ୍ୱାରା ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ ସମୟରେ ଜମି ଖାଲି ନଥିଲା । ଉଭୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଫସଲ ବର୍ଷ 1389-1391 ଫସଲି (1979-1981 ଅନୁରୂପ) ଏବଂ 1393-1397 ଫସଲି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜଳସେଚନ ରସିଦ୍ ପାଇଁ ଖସରାରେ ପ୍ରବେଶ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ ।

ଯଦିଓ ସମସ୍ତ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ଜାରି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଉପସ୍ଥିତି ହୋଇନଥିଲେ ଏବଂ ତେଣୁ ଅଧିକାରୀ ଏକତରଫା ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇଛି ।

ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ତର୍କମା କରିବା ପାଇଁ, ଧାରା 122ବି ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଉକ୍ତ ଧାରାଟି ଗ୍ରାମ ସଭା କିମ୍ବା ସ୍ଥାନୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଭୁଲ୍ ଭାବରେ ଦଖଲ କିମ୍ବା କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚାଇବା କିମ୍ବା ଅପବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରେ । ଜମି ପରିଚାଳନା କମିଟି କିମ୍ବା ସ୍ଥାନୀୟ ଯଥାସ୍ଥିତି ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ସୂଚନା ଦେବେ ଏବଂ ଏହା ପରେ ସହାୟକ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କାରଣ ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ସୂଚନା ଜାରି କରିବା ଉଚିତ୍ । ଯଦି ସହକାରୀ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ସ୍ୱୀକାରଣରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହଁନ୍ତି, ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ସେ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଉଚ୍ଛେଦ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରନ୍ତି ଏବଂ ଜମି ରାଜସ୍ୱର ବକେୟା ଭାବରେ ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ବକେୟା କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରନ୍ତି । ବ୍ୟତୀତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ନିକଟରେ ସଂଶୋଧନ କରିବାର ଅଧିକାର ରହିଛି ଏବଂ ସେ ନିଜର ଅଧିକାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ମଧ୍ୟ ଦାୟର କରିପାରିବେ । ଉପଧାରା (4F) ହେଉଛି ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯାହା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସମୟରେ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା :

" [4F] ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଉପ-ଧାରାରେ ଯାହା କିଛି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଯଦି କୌଣସି ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି କିମ୍ବା ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର କୌଣସି କୃଷି ଶ୍ରମିକ ଧାରା 117 (ଧାରା 132ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଜମି ନୁହେଁ) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଗାଁସଭାରେ ନ୍ୟସ୍ତ କୌଣସି ଜମିକୁ ଦଖଲ କରି ରହିଛି, ଏବଂ ଉକ୍ତ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଭୂମି, ସର୍ଦ୍ଦାର କିମ୍ବା ଆସାମୀ ଭାବେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧାରଣ

କରାଯାଇଥିବା ଜମି, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ତାହା 1.26 ହେକ୍ଟର (3.125 ଏକର) ରୁ ଅଧିକ ନୁହେଁ, ତେବେ ଏହି ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଜମି ପରିଚାଳନା କମିଟି କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଏପରି ଶ୍ରମିକଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ବିବେଚନା କରାଯିବ ଯେ ସେ ଧାରା 195 ଅନୁଯାୟୀ ସେହି ଜମିର ଅଣ-ହସ୍ତାନ୍ତରଯୋଗ୍ୟ ଅଧିକାର ସହିତ ଭୂମିଧର ଭାବରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଛନ୍ତି ।"

ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକୃତିର ଆବେଦନ ଧାରା 122ବି ର ଚାରୋଟି ଦିଗ ମଧ୍ୟରେ ଆସେ ନାହିଁ । ଧାରା 122B ର ଉପ-ଦଫା (1), (2) ଏବଂ (3) କେବଳ ସହକାରୀ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରାପ୍ତ ସୂଚନା ଆଧାରରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ଦେଇଥାଏ ଯାହା ଦ୍ଵାରା ଗାଁ ସଭା କିମ୍ବା ସ୍ଥାନୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଅପବ୍ୟବହାର କିମ୍ବା ଅନଧିକୃତ ଦଖଲକୁ ସମାପ୍ତ କରାଯାଇପାରିବ । ଉପ-ଦଫା (4F) ଅନୁଯାୟୀ ନିଜ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ଚାହୁଁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଏକ ଆବେଦନର ଗ୍ରହଣୀୟତା ପାଇଁ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ଆଲୋଚନାରୁ ଯାହା ବାହାରିଛି, ତାହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହାର କୌଣସି ବାସ୍ତବିକ ପରିଣାମ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଥମତଃ, ଧାରା 122B ର ଉପ-ଧାରା (4F) ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଅଧିକାର କିମ୍ବା ସୁରକ୍ଷାର ପ୍ରକୃତିକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପ୍ରୟାସ ହେବା ଉଚିତ । ଉପ-ଦଫା (1) ରୁ (3) ଏବଂ ଉପ-ଦଫା (4E) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରାମ ସଭାରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଜମିର ଅନଧିକୃତ ଦଖଲକାରୀଙ୍କ ଉଚ୍ଛେଦ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସହ ଜଡ଼ିତ । ଉପଧାରା (4F) ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି କିମ୍ବା ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ଜଣେ କୃଷି ଶ୍ରମିକଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ଯାହାର ଜମି 3.125 ଏକରର ସୀମା ତଳେ ଅଛି । ଯେ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟରେ ଏପରି ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଗ୍ରାମ ସଭାରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଜମି ଅଧିକାର କରିଥିଲେ (ଧାରା 132 ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଜମି ବ୍ୟତୀତ), ତାଙ୍କୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ସେ ଜମି ଉପରେ ଅଣ-ହସ୍ତାନ୍ତରଯୋଗ୍ୟ ଅଧିକାର ସହିତ ଭୂମିଧର ଭାବରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିବା ବିବେଚନା କରାଯିବ, ଯଦି ସେ ଉପ-ଧାରାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରନ୍ତି । ଉପ-ବିଭାଗୀୟ ଅଧିକାରୀ ତଥା ଅପିଲ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଅନୁଯାୟୀ, ଅପିଲକାରୀ ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ କରନ୍ତି ଯଦି ହଁ, ଦୁଇଟି ଆଇନଗତ ପରିଣାମ ଅନୁସରଣ କରେ । ଜମିର ଏପରି ଦଖଲକାରୀଙ୍କୁ ଧାରା 122B ର ଉପ-ଧାରା (1) ରୁ (3) ର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ଉଚ୍ଛେଦ କରାଯିବ ନାହିଁ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ଉପ-ଦଫା

(4F) ଅନୁଯାୟୀ ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ କରୁଥିବା ଜମିର ଦଖଲକାରୀ ଗାଈଁ ସଭା ତୁଳନାରେ ନିଜ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇବାକୁ ହକଦାର । ଦ୍ୱିତୀୟ ଏବଂ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିକାର ଯାହା ଉପ-ଧାରା (4F) ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରେ ତାହା ହେଉଛି ତାଙ୍କୁ ଅଣ-ହସ୍ତାନ୍ତରଯୋଗ୍ୟ ଅଧିକାର ସହିତ ଭୂମିଧରଙ୍କ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ସାମାଜିକ-ଆର୍ଥିକ ନ୍ୟାୟ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ କୃଷି ସଂସ୍କାରର ଏକ ପଦକ୍ଷେପ ଭାବରେ ଆଇନଗତ ଆନୁମାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଛି । ଅଣ-ହସ୍ତାନ୍ତରଯୋଗ୍ୟ ଅଧିକାର ସହିତ ଭୂମିଧରଙ୍କ ବୈଧାନିକ ଭାବରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଅଧିକାର ଧାରା 131 ର ଧାରା (b) ରେ ଏହାର ପ୍ରତିଧ୍ୱନି ପାଏ । ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଏହି ଅଧିନିୟମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କିମ୍ବା ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଭୂମିଧରଙ୍କ ଅଧିକାର ହାସଲ କରନ୍ତି, ସେ ଧାରା 131 ଅନୁଯାୟୀ ଭୂମିଧର ବର୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ନ୍ତି ବୋଲି ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଛନ୍ତି । ଉପ-ଦଫା (4F) ଅଧୀନରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେଇଥିବା କିମ୍ବା ଅର୍ଜିତ ଅଧିକାର ହେଉଛି ଏପରି ଏକ ଅଧିକାର ଯାହା ଧାରା 131 (b) ର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼େ ।

ତେଣୁ, ଧାରା 122B ର ଉପ-ଧାରା (4F) କେବଳ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତ ଅନୁଯାୟୀ ଦଖଲକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଏକ ଭାଲ ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ, ବରଂ ଏହା ସେହି ଉପ-ଧାରାରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାନଦଣ୍ଡକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରୁଥିବା ଜମିର ଦଖଲକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଭୂମିଧରଙ୍କ ଏକ ସକାରାତ୍ମକ ଅଧିକାର ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଯେଉଁ ସ୍ତର ଉପରେ ଆଇନଗତ ଆନୁମାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନର ଉନ୍ନତିଶୀଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସତ୍ତ୍ୱେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଦ୍ୱାନ ଏକକ ବିଚାରପତି ରାମଦିନ ବନାମ ରାଜସ୍ୱ ପରିଷଦ (ଉପରୋକ୍ତ) (ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ ସେହି ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁସରଣ) ରେ ମତ ରଖୁଥିଲେ ଯେ ଉପ-ଦଫା (4F) ଦ୍ୱାରା ବିଚାର କରାଯାଇଥିବା ଦଖଲକାରୀଙ୍କ ଭୂମିଧାରୀ ଅଧିକାର କେବଳ ସେତେବେଳେ ବିକଶିତ ହୋଇପାରିବ ଯେତେବେଳେ ଧାରା 198 ଅନୁଯାୟୀ ଜମି ପରିଚାଳନା କମିଟି ଦ୍ୱାରା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ ଆଦେଶ ରହିବ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତରେ, ଏହି ଅଧିନିୟମର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିବା ପାଇଁ ଉପ-ଦଫା (4F) ରେ ଥିବା ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ ଭୂମିଧରଙ୍କ ଅଧିକାର ସୃଷ୍ଟି ସହ ଜଡ଼ିତ । ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମତ ଥିଲା ଯେ ଉପ-ଦଫା (4F) ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଲାଭପ୍ରଦ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଉଚ୍ଛେଦ ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ନ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଧାରା 198 ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦେଇ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣର ଏକ ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ, ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ଦଖଲକାରୀ ରାଜସ୍ୱ ନଥିର ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ଦାବି କରିବାକୁ ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି,

ଯଦିଓ ତାଙ୍କ ମାମଲା ଧାରା 122B ର ଉପ-ଧାରା (4F) ଅଧୀନରେ ପଡ଼େ । ଆମେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସ୍ଥାୟୀ ନୁହେଁ । ଏହା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସାମାଜିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ ପ୍ରଣିତ ଏକ ବିବେଚିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପ୍ରଭାବକୁ ଅଣଦେଖା କରିବା ସହିତ ସମାନ । ଯେତେବେଳେ ଥରେ ଧାରା 195 ଅନୁଯାୟୀ ଅଣ-ହସ୍ତାନ୍ତରଯୋଗ୍ୟ ଅଧିକାର ସହିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ମାନଦଣ୍ଡ ପୂରଣ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଭୂମିଧର ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଆଇନଗତ ଆନୁମାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହ୍ରାସନ ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରେ, ସେତେବେଳେ ଏହାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭାବ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଧାରା 195 ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଉପ-ବିଭାଗର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ସହକାରୀ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ସହିତ ଜମି ପରିଚାଳନା କମିଟିର ଗ୍ରାମ ସଭା ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କୌଣସି ଖାଲି ଜମିକୁ (ଧାରା 132 ଅଧୀନରେ ଆସୁଥିବା ଜମି ବ୍ୟତୀତ) ହସ୍ତାନ୍ତରଯୋଗ୍ୟ ଅଧିକାର ନଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଭୂମିଧର ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଅଧିକାର ରହିବ । ଧାରା 198 "ଧାରା 195 ଏବଂ 197 ଅନୁଯାୟୀ ଜମି ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ ଆଦେଶରେ ପ୍ରାଧାନ୍ୟର କ୍ରମ" ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରେ । ଧାରା 122B ର ଉପ-ଧାରା (4F) ର ଶେଷ ଭାଗ ଏକ ବୈଧାନିକ କଞ୍ଚନା ଦ୍ୱାରା ଜମିର ଯୋଗ୍ୟ ଦଖଲକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଅଣ-ହସ୍ତାନ୍ତରଯୋଗ୍ୟ ଅଧିକାର ସହିତ ଭୂମିଧରଙ୍କ ସ୍ଥିତିକୁ ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେପରି ତାଙ୍କୁ ଧାରା 195 ଅନୁଯାୟୀ ଭର୍ତ୍ତି କରାଯାଇଛି । ପ୍ରକୃତରେ ଏବଂ ଫଳତଃ, ଆଇନଗତ ଆନୁମାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଘୋଷଣା କରେ ଯେ ବୈଧାନିକ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ଭୂମିଧର ଅନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ପଠାଯାଇଥିବା ଧାରା 195 ଅନୁଯାୟୀ ଭୂମିଧାରୀ ଅଧିକାରରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପରି ଭଲ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଏକ ପ୍ରକାରରେ, ଉପ-ଧାରା (4F) ଧାରା 195ର ପରିପୁରକ ଭାବେ ସେହି ଉପ-ଧାରାର ସୁରକ୍ଷାମୂଳକ ପରିଧି ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ ସମାନ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଧାରା 198 ସହିତ ପଠାଯାଇଥିବା ଧାରା 195 ଅନୁଯାୟୀ ଗ୍ରାମସଭାକୁ ଯିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପ-ଧାରା (4F) ରେ ଥିବା ବିବେଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଦୂର ହୋଇଛି । ଆଇନଗତ ଆନୁମାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପରିସରକୁ ସୀମିତ କରିବା ପାଇଁ ଆମେ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇନାହୁଁ ।

ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତି ହୋଇଥିବାରୁ, ରାଜସ୍ୱ ନଥିରେ ଆବଶ୍ୟକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବା ପାଇଁ ଉପ-ଦଫା (4F) ର ଚାରୋଟି କୋଣ ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନ ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ଥରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦାବି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ । ବୈଧାନିକ ଆଦେଶକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ରାଜସ୍ୱ ନଥିରେ ଆବଶ୍ୟକ ପ୍ରବେଶ କରିବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରାଜସ୍ୱ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଉପ-ଦଫା (4F) ର ପରିସର

ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ବୈଧାନିକ ଅଧିକାର କାରଣରୁ ଆବଶ୍ୟକ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିବା ଦ୍ୱାରା ଏପରି କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଭାବ ଆବେଦନକୁ ଅନୁରକ୍ଷଣୀୟ ନୁହେଁ ବୋଲି ଖାରଜ କରିବାର କୌଣସି ଆଧାର ନୁହେଁ । ରାଜସ୍ୱ ନିୟନ୍ତ୍ରଣିକ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ବୈଧାନିକ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ଅଧିକାର ସହିତ ଅନୁରୂପ ହେବା ଉଚିତ୍ । ତେଣୁ ଉପ-ବିଭାଗୀୟ ଅଧିକାରୀ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେବା ଏବଂ ନଥିର ସଂଶୋଧନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଅଧିକାର ମଧ୍ୟରେ ଥିଲେ ।

ରାଜସ୍ୱ ପରିଷଦ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେହି ଆଦେଶ ବାତିଲ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଗ୍ରାମ ସଭାର ଜମି ପରିଚାଳନା କମିଟି ଏଠାରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ଧାରଣ ଅଧିକାର ସୃଷ୍ଟି କରିଥିବା ତଥ୍ୟର କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ନାହିଁ । ଅପିଲକାରୀ ବୈଧାନିକ ଅଧିକାର ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏପରି ଦଖଲ ମିଆଦି ଅନୁମତି ପତ୍ର ଆଇନ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଶୂନ୍ୟ ଏବଂ ଏହାକୁ ଅଣଦେଖା କରାଯାଇପାରିବ ।

ଏହା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଯେ ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଗ୍ରାମ ସଭା ସହିତ ମିଶି S.D.O କି ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଅପିଲ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ବାଛିଥିଲା । ରାଜ୍ୟର ସମ୍ପୃକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, ଯେଉଁମାନେ ଏହି ଆଇନ ପ୍ରଣୟନର ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ପ୍ରଭାବୀ କରିବା କଥା, ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିବେକର ପ୍ରୟୋଗ ନକରିବାର ଏହା ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଉଦାହରଣ ବୋଲି ମନେହୁଏ ।

ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ରାଜସ୍ୱ ପରିଷଦ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ବାତିଲ କରିଦିଆଯାଇଛି । S.D.O କି ଆଦେଶ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି । କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ବିନା ।

ଏନ୍. ଜେ.

ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

ଅସ୍ଥୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:

ଅନୁବାଦିକା : କ୍ରିଷ୍ଣା ଦାଶ

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।